

**ТРУДНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВИ В ПРОЦЕСА НА ФОРМИРАНЕ
НА СЪВРЕМЕННА ПЕДАГОГИЧЕСКА КОМПЕТЕНТНОСТ У
БЪДЕЩИТЕ ДЕТСКИ/НАЧАЛНИ УЧИТЕЛИ
(АНАЛИЗ НА АНКЕТА С ДИРЕКТОРИ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИ
ИНСТИТУЦИИ)**

гл. ас. д-р Христина Гергова
ВТУ, Педагогически колеж – гр. Плевен

**DIFFICULTIES AND PERSPECTIVES IN THE PROCESS OF
FORMING MODERN PEDAGOGICAL COMPETENCE IN FUTURE
CHILDREN'S/PRIMARY TEACHERS (ANALYSIS OF A SURVEY
OF DIRECTORS OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS).**

Senior Assist. Prof. Hristina V. Gergova PhD
College of Pedagogy – Pleven

Резюме: Съвременните очаквания към образованието във висшето учебно заведение са насочени не само към формирането на сериозна професионална подготовка, но и към овладяването на широка гама от умения, които са от съществено значение днес и в бъдеще.

Професионалната подготовка и професионалните умения на бъдещите педагогически специалисти, включително и дигиталните, продължават да са актуален научен проблем. В статията се представя проучване, чиято основна цел е да изследва състоянието на образователната среда с особен фокус дигиталната, която подготвя бъдещите детски и начални учители за идентифициране на фактори и причини в академичен контекст, които ограничават бъдещите учители да придобият компетентности, съответстващи на актуалните изисквания.

Ключови думи: *дигитална образователна среда, педагогическа компетентност, трудности и перспективи.*

Abstract: Modern expectations for education in a higher educational institution are aimed not only at the formation of serious professional training, but also at the mastery of a wide range of skills that are essential today and in the future.

The professional training and professional skills of future pedagogical specialists, including digital ones, continue to be an actual scientific problem. The article presents a study whose main goal is to examine the state of the educational environment with a particular focus on the digital one, which prepares future kindergarten and primary teachers to identify factors and

reasons in an academic context that limit future teachers from acquiring competencies corresponding to current requirements.

Key words: *digital educational environment, pedagogical competence, difficulties and perspectives*

I. Въведение: обща характеристика на изследването. Методология

Проблем на изследване е състоянието на образователната среда с особен фокус дигиталната, която подготвя бъдещите детски и начални учители, както и средата, в която те намират професионална реализация.

Обект на изследване са проблемните зони и дефицити, които оказват неблагоприятно влияние върху подготовката на бъдещите детски и начални учители, както и кариерното им развитие като новоназначени педагогически специалисти.

Предмет на изследване са проблемите и перспективите в подготовката на бъдещи компетентни детски/начални учители.

Целта е: да се изследва състоянието на образователната среда с особен фокус дигиталната, която подготвя бъдещите детски и начални учители за идентифициране на фактори и причини в академичен контекст, които ограничават бъдещите педагогически специалисти да придобият компетентности, съответстващи на актуалните изисквания.

Очакването е: На база осъщественото проучване:

- да се анализира образователната среда, за да се идентифицират проблемни зони и дефицити, които оказват неблагоприятно влияние върху подготовката на бъдещите компетентни педагогически специалисти и последващото им кариерно развитие като новоназначени учители;
- да се разработи система от мерки за подобряване на образователната среда, като се постави специален фокус върху условията за повишаване на дигиталната компетентност на бъдещите учители, а оттук и формиране на съвременна педагогическа компетентност.

В съответствие с целта на изследването и очакването се решават **две групи задачи**, които си взаимодействат – задачи с теоретичен характер и задачи с практически характер.

Задачи с теоретичен характер:

1. Да се конкретизира същността на понятието „педагогическа компетентност”, като в този контекст се разгледат трудностите и перспективите в процеса на формирането ѝ у бъдещите детски/начални учители.

2. Да се конструират анкети, предназначени за потребители на кадри в лицето на ръководствата на училища и детски градини в област Плевен, студенти и възпитаници на Педагогически колеж – гр. Плевен, с които да се изслед-

ва състоянието на образователната среда, която подготвя бъдещи компетентни детски/начални учители, и в която те намират реализация.

Задачи с практически характер:

1. Изследване на образователната среда с особен фокус дигиталната чрез проучване сред заинтересованите страни – потребители на кадри в лицето на ръководствата на училища и детски градини в област Плевен, студенти и възпитаници на Педагогически колеж – гр. Плевен.

2. Да се направи количествен и качествен анализ на получените данни за идентифициране на фактори и причини в академичен контекст, които ограничават бъдещите учители да придобият компетентности, съответстващи на актуалните изисквания.

3. Анализ на причините, затрудняващи ефективната педагогическа дейност на новоназначените учители при обучение в електронна среда, и ограничавачи използването от тях на дигитални ресурси, както и създаването на таква.

4. Аргументирано да се изведат изводи и препоръки.

Основен метод на изследване е анкетата.

II. Теоретична постановка

Извънредното положение в страната, свързано с разпространението на COVID-19, продиктува необходимостта от редица промени в образователния процес. Предизвикателствата на днешния ден налагат нуждата от промяна и в образователната среда. За българското образование това служи като стимул за дигитализация и шанс за модернизация на системата.

Дигиталната образователна среда е инструмент за изграждане на лична свобода за всеки обучаван. Той може да учи в удобна за него среда и да използва най-подходящия за него стил на учене в любимата дигитална среда. Дигиталното обучение е свързано с практиката на разпространяване на знания, както и използване на информационните и комуникационните технологии и цифрови средства във всекидневния живот и преподавателските практики. Според Е. Бузов „технологиите намират все повече своето приложение във всички образователни институции“ (Бузов, 2020: 48).

Подготовката на бъдещите педагогически специалисти и в дигитална образователна среда е свързана с известни предизвикателства. Съвременните обществени очаквания към висшето образование са насочени не само към изграждането на сериозна професионална подготовка, но и към овладяването на широк спектър от умения, които са от съществено значение днес.

Учителската професия е професия, с която се предопределя бъдещето на нацията. Педагогическите способности на учителя се създават не от единаединствена способност, а от система от знания, умения и отношения, както и от тяхната интеграция при овладяване на педагогическите изисквания. Затова и бъдещият педагогически специалист трябва да е информиран за актуалното

Трудности и перспективи в процеса на формиране на съвременна педагогическа компетентност у бъдещите детски/начални учители (анализ на анкета с директори и образователни институции)

състояние на съвременното образование и да е подготвен за осъществяване на педагогическа дейност „днес“ и „утре“.

По време на обучението си във висшето учебно заведение студентът трябва да усвои необходимите теоретични знания и да изгради умения за практическата им реализация в реална учебна среда. Подготовката на студентите – бъдещи педагогически специалисти, трябва да е съобразена с изискванията и потребностите на съвременните ученици и обществото. Необходимо е да притежават определени знания, умения и отношения, формиращи тяхната педагогическа компетентност.

Съвременната педагогическа компетентност на учителите е съвкупност от знания, умения и отношения, свързани с преподаването, ученето и възпитаването на деца и ученици, които да „работят“ със знанието и да го прилагат на практика, т.е. подготовката на подрастващи, които да могат и да действат. Педагогическите специалисти, притежаващи тази компетентност, ще разбират по-добре обучаваните и ще общуват с тях по-пълноценно. В процеса на педагогическо взаимодействие ще възпитават у тях качества и ценности, които ще подготвят подрастващите за справяне с предизвикателствата на динамичния свят, в който живеем. Подготовката на бъдещите учители е изключително важна за тяхната по-нататъшна роля в живота на подрастващите.

Днес е необходимо у бъдещите учители да се формира и развие една съвременна комплексна и многостранна компетентност – съдържателна, методическа, технологическа, свързана с формирането у децата и учениците на уменията да учат, което се осъществява чрез базовото университетско образование на бъдещите педагогически специалисти. Това са параметрите на една съвременна педагогическа компетентност. Формирането на тази компетентност е предизвикателство, което стои пред университетското педагогическо образование. Необходимо е по време на академичната подготовка бъдещите учители да се изградят като многостранно подготвени специалисти, чийто интерес се простира върху различните сфери на живота през XXI век. Висшето образование трябва да формира нагласата у бъдещите учители и да положи основите на комплексна и многостранна компетентност, която те да поддържат и да надграждат.

Професионалната подготовка и професионалните умения на бъдещите педагогически специалисти, включително и дигиталните, са предмет на много изследвания и продължават да са актуален научен проблем. Актуалността произтича от динамиката на промените и необходимостта от проучване на непрекъснато изменящите се изисквания и потребности. В ситуацията, породена от COVID-19 и пренастройването на начина на живот към нови ориентири и приоритети, педагогическите специалисти се оказват ключов фактор за запазване качеството на образованието в условията на обучение в електронна среда. Тази необходимост налага да се проучат възможностите и да се предложат решения за подобряване на условията, които ще съдействат за по-доб-

рата подготовка на учителите, за да се справят с новите предизвикателства в условията на дигитална образователна среда.

Това е една от причините, породили нуждата от изследване на състоянието на образователната среда с особен фокус дигиталната, която подготвя бъдещите детски и начални учители, както и средата, в която те намират професионална реализация. Изследователската работа е ориентирана в посока въздействие върху факторите, които оказват влияние върху качеството на педагогическата дейност, респективно върху качеството на образованието.

За целите на изследването през периода април – май, 2022 г. се проведе анкетно проучване сред заинтересованите страни – директори на образователни институции в област Плевен, студенти и възпитаници на Педагогически колеж – Плевен. Разработени са три формуляра – анкета за директори на образователни институции; анкета за възпитаници на Педагогически колеж – Плевен и анкета за студенти на Педагогически колеж – Плевен. Тъй като обхватът на изследване е голям, резултатите от проведеното проучване ще се проследят диференцирано в три отделни статии, представящи мнението на трите групи респонденти.

В настоящата статия вниманието се фокусира върху анкетното проучване, проведено с директори на училища, в които се провежда обучение в начален етап на основната образователна степен, и с директори на детски градини, както и анализ на резултатите от него. Респондентите имат поглед върху знанията и уменията на новоназначените педагогически специалисти и познават трудностите, които те срещат в процеса на работа. Въз основа на тези наблюдения и опит могат да дадат адекватна оценка на състоянието на образователната среда и да насочат към препоръки, свързани с въздействие върху факторите, които оказват влияние върху качеството на педагогическата дейност, респективно върху качеството на образованието.

За целите на проучването е разработена анкета за директори на училища и детски градини. Тя е анонимна. По форма – писмена. Анкетната карта е разработена съобразно образователния статус и професионалния опит на анкетираните. Предвид пандемичната обстановка анкетирането се проведе онлайн. Респондентите получават на електронна поща, разработена в Google Forms, анкета. Попълват я, а анкетаторът, авторът на статията, получава попълнените анкетни карти в реално време.

На база осъщественото проучване се направи анализ на образователната среда с особен фокус дигиталната, за да се идентифицират проблемни зони и дефицити, които оказват неблагоприятно влияние върху кариерното развитие на новоназначените учители. Въз основа на анализа се правят препоръки и се предлагат конкретни дейности за оптимизиране на средата с оглед повишаване, от една страна, качеството на професионалната подготовка на бъдещите учители с фокус върху дигиталните умения, и от друга – осигуряване на условия за по-нататъшно развитие на компетентностите в условия на съвременната дигитална образователна реалност.

Следва представяне на обобщените резултати от анкетното проучване, проведено с директори на училища, в които се провежда обучение в начален етап на основната образователна степен, и с директори на детски градини.

III. Анкетно проучване. Резултати и изводи

Анкетното проучване е насочено към директори на училища, в които се провежда обучение в начален етап на основната образователна степен и директори на детски градини. Целта му е да се изследва състоянието на образователната среда. В изследването се поставя особен фокус върху дигиталната среда.

Извадката отговаря на изискванията за непреднамереност на подбора на елементите, представителност и обем. По метода на процентен избор е формирана типична извадка. Анкетирани са 22 директори на образователни институции.

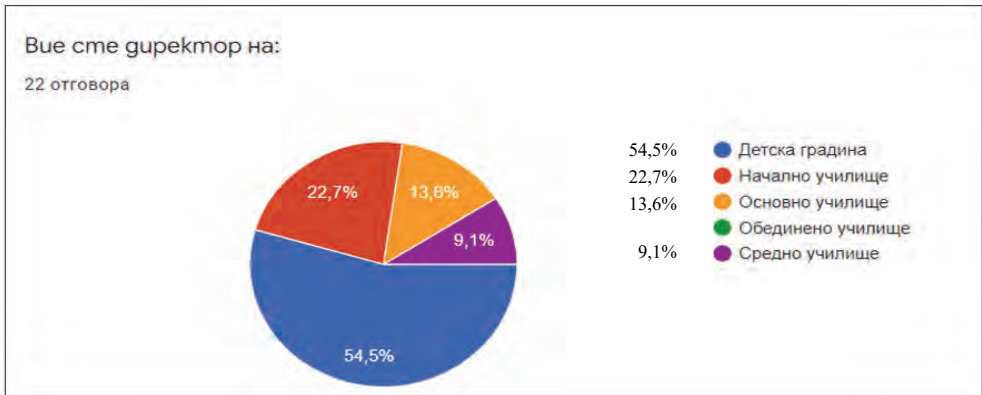
След първоначална проверка на анкетните карти се установява, че няма некоректно попълнени данни. След логическата обработка на попълнените анкетни карти се извършва ранжиране на отговорите. Данните се илюстрират графично, анализират се. Достига се до изводи. Дават се препоръки за подобряване на образователната среда.

Първият въпрос от анкетата е: *Вие сте директор на:*

Възможните отговори са:

- *Детска градина*
- *Начално училище*
- *Основно училище*
- *Обединено училище*
- *Средно училище.*

След анализ на получените отговори се установява, че: 54,5% от анкетираните (12 респонденти) са директори на детски градини; 22,7% (петима) от анкетираните са директори на начално училище; 13,6% от респондентите (3 директори) ръководят основно училище; 9,1% от анкетираните (2 респонденти) са директори на средно училище. Диаграма 1 визуализира в процентно отношение мнението на анкетираните лица по първия въпрос от анкетната карта.

Диаграма 1: Мнение – респонденти, първи въпрос

Вторият въпрос от анкетата е: *Имате ли в последните 5 години назначени учители в ДГ/учители в начален етап на обучение?*

Възможните отговори са: *Да* и *Не*. След анализ на получените отговори се констатира, че: в по-голям процент от образователните институции, които са част от изследването, има новоназначени педагогически специалисти – 86,4% от анкетираните лица (19 директори) отговарят положително на зададения въпрос. Едва 13,6% от респондентите (3 директори) не са назначавали учители в последните 5 години. Диаграма 2 показва становището на анкетираните лица по втория въпрос.

Диаграма 2: Мнение – респонденти, втори въпрос

Трудности и перспективи в процеса на формиране на съвременна педагогическа компетентност у бъдещите детски/начални учители (анализ на анкета с директори и образователни институции)

Третият въпрос от анкетата е: *Имате ли преки впечатления относно качеството и ефективността на работа на новоназначени учители в периода на тяхното адаптиране?*

Възможните отговори са:

- Да
- В голяма степен
- Донякъде
- Не.

След анализ на получените отговори се установява, че: 63,6% от анкетираните лица (14 директори) имат впечатления относно качеството и ефективността на работа на новоназначените учители в периода на тяхното адаптиране. 18,2% от респондентите (4 анкетиращи) отговарят, че имат в голяма степен такива впечатления. Същият процент от директорите, участвали в анкетното проучване, са на мнение, че имат частични впечатления относно качеството и ефективността на работа на новоназначените учители в периода на тяхното адаптиране – т.е. избират отговор „Долякъде“. Диаграма 3 онаглеждава процентното съотношение в отговорите на този въпрос.

Диаграма 3: Мнение – респонденти, трети въпрос

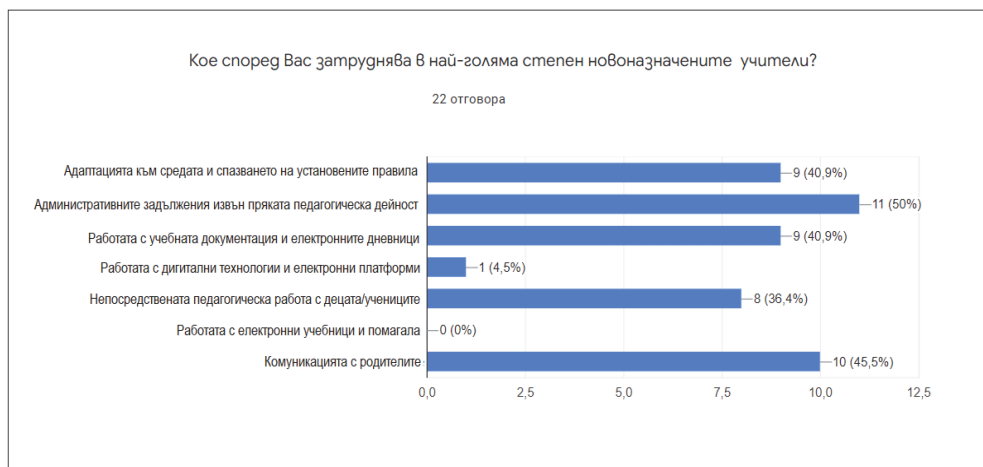
Четвъртият въпрос е: *Кое според Вас затруднява в най-голяма степен новоназначените учители?*

Възможните отговори са:

- Адаптацията към средата и спазването на установените правила
- Административните задължения извън пряката педагогическа дейност
- Работата с учебната документация и електронните дневници
- Работата с дигитални технологии и електронни платформи

- *Непосредствената педагогическа работа с децата/учениците*
- *Работата с електронни учебници и помагала*
- *Комуникацията с родителите.*

Анализът на резултатите показва, че: според 50% от респондентите (11 директори) административните задължения извън пряката педагогическа дейност затрудняват най-много новоназначените учители. Комуникацията с родители е най-трудна за новоназначените педагогически специалисти според 45,5% от анкетираните лица (10 директори). Според 40,9% от анкетираните директори (9 директори) най-трудна за гореспоменатите учители е работата с учебната документация и електронните дневници. А според други 40,9% от анкетираните лица (9 директори) адаптацията към средата и спазването на установените правила затруднява в най-голяма степен учителите със стаж до 5 години. 36,4% от респондентите (8 директори) определят като най-сериозно затруднение за новоназначените учители непосредствената педагогическа работа с децата/учениците. Едва 4,5% от анкетираните директори (1 директор) определят като най-трудна за изследваната група учители работата с дигитални технологии и електронни платформи. Диаграма 4 илюстрира процентното съотношение между отговорите на анкетираните лица.

Диаграма 4: Мнение – респонденти, четвърти въпрос

Петият въпрос е: *Под какви форми ръководството на образователната институция оказва подкрепа на новоназначените учители?*

Възможните отговори са:

- *Наставничество*
- *Индивидуално подпомагане от други учители съобразно заявената потребност*

Трудности и перспективи в процеса на формиране на съвременна педагогическа компетентност у бъдещите детски/начални учители (анализ на анкета с директори и образователни институции)

- *Групови форми на въвеждаща квалификация*
- *Включване в обученията за повишаване на дигиталната компетентност.*

След анализ на получените отговори се установява, че: 68,2% от респондентите (15 директори) са на мнение, че наставничеството е най-често използваната форма за подкрепа на новоназначените учители. Според същия процент директори индивидуалното подпомагане от други учители, съобразно заявената потребност, е най-ефективната форма за подкрепа на въпросните педагогически специалисти. 40,9% от анкетиранията лица (9 директори) смятат, че груповите форми на въвеждаща квалификация са най-успешни за подкрепа на новоназначените педагогически специалисти. 31,8% от респондентите (7 директори) определят включването в обученията за повишаване на дигиталната компетентност като основната форма за подкрепа на новоназначените учители. Следващата диаграма онагледява процентното съотношение в отговорите на този въпрос.

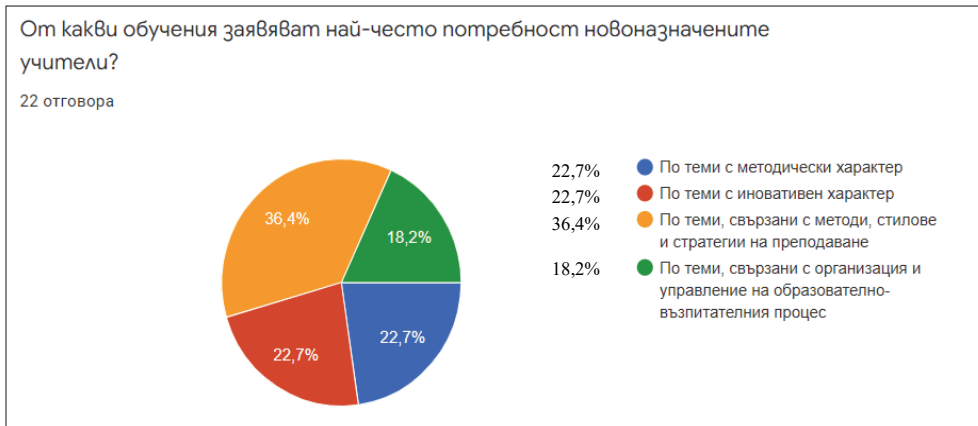
Диаграма 5: Мнение – респонденти, пети въпрос

Шести въпрос е: *От какви обученията заявяват най-често потребност новоназначените учители?*

Възможните отговори са:

- *По теми с методически характер*
- *По теми с иновативен характер*
- *По теми, свързани с методи, стилове и стратегии на преподаване*
- *По теми, свързани с организация и управление на образователно-възпитателния процес.*

След анализ на получените отговори се констатира, че: новоназначените педагогически специалисти имат най-голяма нужда от обучения по теми, свързани с методи, стилове и стратегии на преподаване. Това споделят 36,4% от анкетираните лица (8 директори). 22,7% от респондентите (5 директори) са на мнение, че новоназначените учители заявяват най-често потребност от обучения по теми с иновативен характер. Същият процент директори споделят, че новоназначените педагогически специалисти имат нужда от обучения по теми с методически характер. 18,2% от анкетираните лица (4 директори) са на мнения, че учителите със стаж до 5 години имат нужда от обучения по теми, свързани с организацията и управлението на образователно-възпитателния процес. Диаграма 6 онаглеждава процентното съотношение в отговорите на този въпрос.

Диаграма 6: Мнение – респонденти, шести въпрос

Седми въпрос е: *В образователната институция има ли практика новоназначените учители да се насочват индивидуално към обучения на външни организации в зависимост от потребностите?*

Възможните отговори са *Да* и *Не*.

Анализът на резултатите показва, че: 72,7% от анкетираните лица (16 директори) са отговорили положително на този въпрос, а 27,3 % от респондентите (6 директори) отговарят отрицателно.

Диаграма 7 визуализира процентното съотношение в отговорите на този въпрос.

Трудности и перспективи в процеса на формиране на съвременна педагогическа компетентност у бъдещите детски/начални учители (анализ на анкета с директори и образователни институции)

Диаграма 7: Мнение – респонденти, седми въпрос

Осми въпрос е: *Образователната институция организира ли специализирани обученията на новоназначени учители за повишаване на дигиталната им компетентност?*

Възможните отговори са:

- *Да, ежегодно*
- *Когато има необходимост*
- *Не.*

След анализ на получените отговори се установява, че: според най-голям процент от анкетираните лица – 77,3% (17 директори), образователната институция, която ръководят, организира специализирани обученията за новоназначените учители, когато има необходимост. 13,6% от респондентите (3 директори) споделят, че организират такива обученията ежегодно. Само 9,1% от анкетираните (2 директори) не организират специализирани обученията за учителите със стаж до 5 години.

Следващата графика онагледява процентното съотношение в отговорите на осми въпрос.

Диаграма 8: Мнение – респонденти, осми въпрос

Девети въпрос е: *Според Вас новоназначените учители в детска градина/учители в начален етап проявяват ли интерес към използване на дигитални технологии и електронни ресурси в обучението?*

Възможните отговори са:

- Да
- В голяма степен
- Отчасти
- Не.

След анализ на получените отговори се установява, че: 59,1% от респондентите (13 директори) са на мнение, че новоназначените учители проявяват в голяма степен интерес към използването на дигитални технологии и електронни ресурси в обучението. 36,4% от анкетираните лица (8 директори) мислят, че педагогическите специалисти със стаж до 5 години по-скоро имат интерес към използване на дигитални технологии и електронни ресурси в обучението. Едва 4,5% от респондентите (1 директор) споделя, че интересът към използването на гореспоменатите технологии е отчасти.

Диаграма 9 онагледява процентното съотношение в отговорите на девети въпрос.

Трудности и перспективи в процеса на формиране на съвременна педагогическа компетентност у бъдещите детски/начални учители (анализ на анкета с директори и образователни институции)

Диаграма 9: Мнение – респонденти, девети въпрос

Десети въпрос е: *В какви направления според Вас трябва да се подобри университетската подготовка на бъдещите учители, за да са по-ефективни в професията?*

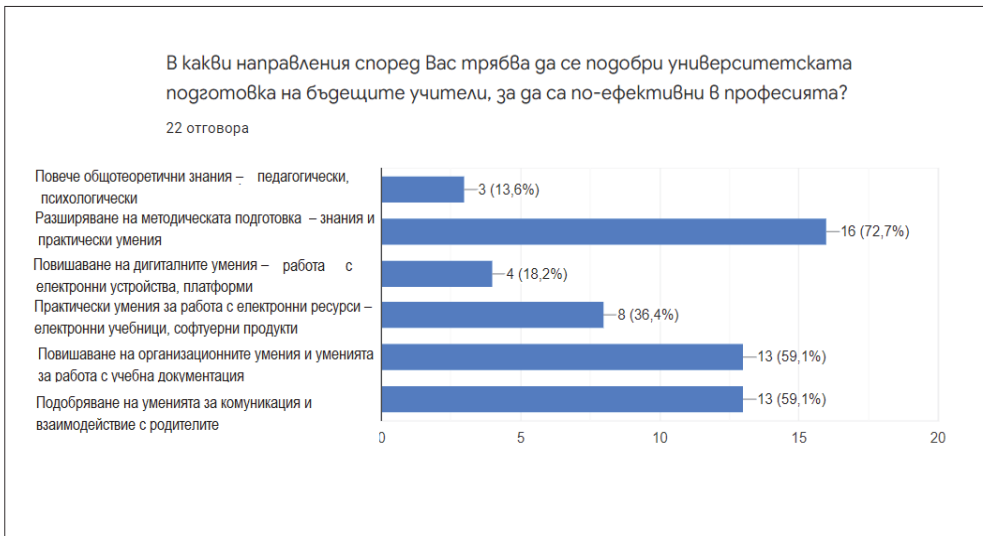
Възможните отговори са:

- *Повече общотеоретични знания – педагогически, психологически*
- *Разширяване на методическата подготовка – знания и практически умения*
- *Повишаване на дигиталните умения – работа с електронни устройства, платформи*
- *Практически умения за работа с електронни ресурси – електронни учебници, софтуерни продукти*
- *Повишаване на организационните умения и уменията за работа с учебна документация*
- *Подобряване на уменията за комуникация и взаимодействие с родителите.*

След анализ на получените отговори се констатира, че: според 72,7% от анкетираните лица (16 директори) трябва да се разшири методическата подготовка на бъдещите учители. 59,1% от респондентите (13 директори) са на мнение, че в университетите, подготвящи бъдещи учители, трябва да се работи в посока повишаване на организационните умения и уменията за работа с учебна документация. Според същия процент директори по време на висшето си образование бъдещите педагогически специалисти трябва да подобрят уменията си за комуникация и взаимодействие с родителите. 36,4% от анкетираните лица (8 директори) са на мнение, че трябва да се подобрят прак-

тическите умения на бъдещите учители за работа с електронни ресурси. Бъдещите педагогически специалисти трябва да повишат дигиталните си умения според 18,2% от анкетираните директори (4 директори). 13,6% от респондентите (3 директори) са на мнение, че университетската подготовка на бъдещите учители трябва да се подобри в посока на натрупване на повече общетеоретични знания.

Диаграма 10 визуализира представения анализ.

Диаграма 10: Мнение – респонденти, десети въпрос

Изводите, които могат да се направят след анализа на анкетата и на база на мнението на анкетираните директори, са следните:

- 1) Затрудненията на новоназначените учители са свързани главно с административните задължения извън пряката педагогическа дейност, комуникацията с родителите, адаптацията към средата и спазването на установените правила, работата с учебната документация и електронните дневници и в по-малка степен – с непосредствената педагогическа работа с децата/учениците.
- 2) Основните форми, чрез които ръководството на образователната институция оказва подкрепа на новоназначените учители, са наставничеството и индивидуалното подпомагане от други учители, съобразно заявената потребност.
- 3) Новоназначените педагогически специалисти търсят помощ и подкрепа в професионалния си път чрез обучения на разнообразни теми.

Трудности и перспективи в процеса на формиране на съвременна педагогическа компетентност у бъдещите детски/начални учители (анализ на анкета с директори и образователни институции)

- 4) Успешна практика е новоназначените учители да се насочват и индивидуално към обученията на външни организации в зависимост от потребностите им.
- 5) Новоназначените педагогически специалисти категорично проявяват интерес към използване на дигитални технологии и електронни ресурси в обучението.
- 6) Университетската подготовка на бъдещите учители трябва да се промени главно в посока на: разширяване на методическата подготовка – знания и практически умения; повишаване на организационните умения и уменията за работа с учебна документация; подобряване на уменията за комуникация и взаимодействие с родителите.

Мерки за подобряване на образователната среда, като се постави специален фокус върху условията за повишаване на дигиталната компетентност на бъдещите учители, а отгук и формиране на съвременна педагогическа компетентност:

- 1) Разширяване на методическата подготовка – чрез формиране на знания и практически умения за обучение от разстояние в електронна среда (ОРЕС), вкл. и по време на ситуациите/часовете по БЕЛ.
- 2) Обогащане на уменията на бъдещите педагогически специалисти за създаване на ресурси, приложими в ОРЕС, вкл. и ресурси, приложими в ситуациите/часовете по БЕЛ.
- 3) Повишаване на организационните умения и уменията за работа с учебна документация.
- 4) Подобряване на уменията за комуникация и взаимодействие с родителите чрез включването на бъдещите педагогически специалисти в родителски срещи и тренинги по време на практическото им обучение.

Библиография:

- Buzov, E. Interaktivniyat metod v metodikata na obuchenie po konstruirane, tehnologii i predpriemachestvo pri 3-10 – godishnite kato chast ot kompetentnostniya podhod. Sbornik ot Nauchno-prakticheska konferentsiya „Aktualni politiki i praktiki v obrazovaniето. Kompetentnostniyat podhod v obrazovatelniya protses”, Pleven, 2020, s. 48-56
- Lazarov, L., Lazarova, S. Distantionno obuchenie – predizvikelstva i putishata za postigane na po-visoko kachestvo na uchebnite kursove – sp. Pedagogika, 2020, br. 3
- Radev, Pl. Obshta uchilishtna didaktika. Plovdiv: UI „Paisiy Hilendarski”, 2005
- Dale, E. *Audio-Visual methods in teaching*. NY: Holt, Rinehart and Winston.
- What is 21st century learning and citizenship all about (2016) - <http://www.P21.org/our-work/citizenship/a-parents-guide> - 28.06.2021 г.